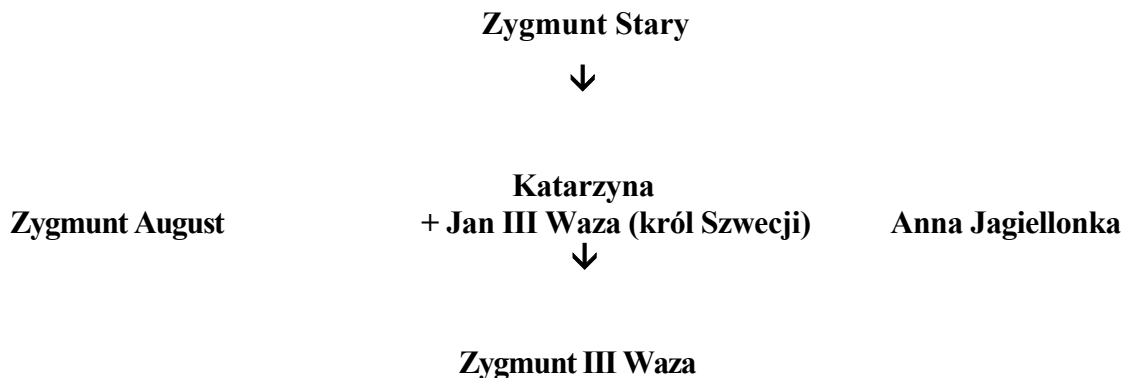

Konkurs historyczny „Wojny, hetmani Rzeczypospolitej w XVII w.”

I. Na podstawie fragmentu drzewa genealogicznego Jagiellonów określ pokrewieństwo, jakie istniało między Zygmuntem III Wazą, Zygmuntem Starym, Zygmuntem Augustem, Katarzyną Jagiellonką i Anną Jagiellonką.

Uzupełnij:

- a) Zygmunt III Waza był ..... Zygmunta Starego.
- b) Katarzyna była ..... Zygmunta III Wazy.
- c) Anna Jagiellonka była ..... Zygmunta Starego.
- d) Anna Jagiellonka była ..... Zygmunta III Wazy.
- e) Zygmunt August był ..... Katarzyny

Wymień kolejnych królów elekcyjnych w XVII w.:

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

2. Odgadnij kogo dotyczą przytoczone poniżej fragmenty tekstu.

„O sławie i pośmiertnej chwale (...) zadecydowało ostatnie 10 lat życia, kiedy między innymi przewodził walce wyzwolitej przeciwko Szwedom. W 1658 roku odnosił sukcesy w Danii, gdzie np. forsował konno cieśninę morską, później zastąpił zwycięskimi wojnami z wojskami carskimi, także pacyfikacjami Ukrainy, tłumieniem powstań kozackich.”

„4 lipca 1610 roku wojsko polskie, liczące zaledwie ok. 7 tys. jazdy, dowodzone przez znakomitego stratega, hetmana (...), odniosło (...) błyskotliwe zwycięstwo nad kilkakrotnie liczniejszym (ok. 35 tys.) przeciwnikiem. Armią rosyjską dowodził sam Dymitr Szujski, klęska oznaczała więc jego osobistą porażkę. Droga do Moskwy stała się otworem.”

„24 września 1621 roku zmarł w zamku chocimskim (...), wyczerpany ciągle się powtarzającymi atakami epilepsji, które mu jednak nie przeszkodziły dowodzić i walczyć osobiście. W przededniu śmierci, nie mogąc już nawet mówić, milcząco podał Stanisławowi Lubomirskiemu swą buławę, co oznaczało przekazanie dowództwa”

3. Przytocz fragment hymnu polskiego, który dotyczy jednego z opisanych w zadaniu 2 bohaterów:

4. W XVII w. Rzeczpospolita prowadziła szereg wojen. Wymienionym w tabeli konfliktom przyporządkuj wybrane miejsca bitew.

A. Kłuszyn B. Kamieniec Podolski C. Cecora D. Kircholm E. Chocim F. Korsuń
G. Beresteczko

	A	B	C	D	E	F	G
1. wojny z Rosją							
2. wojny z Turcją							
3. wojny ze Szwecją							
4. powstanie Chmielnickiego							

5. Przeczytaj uważnie tekst a następnie odpowiedz na podane pod nim pytania:

„Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały. Działa wszystkie, obóz wszystek, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. Wezyr tak uciekł od wszystkiego, że ledwo na jednym koniu i w jednej sukni. Jam został jego sukcesorem, bo po wielkiej części wszystkie mi się dostały po nim splędory; a to tym trafunkiem, że będąc w obozie w samym przedzie i tuż za wezyrem postępując pokazał mi pokojowy jego namioty wezyra, tak obszerne, jako Warszawa i Lwów w murach. Mam wszystkie znaki jego wezyrskie, które przed nim noszą; chorągiew mahometańską, którą mu dał sultan jeno na wojnę i którą dziś jeszcze wysłałem do Rzymu Ojcu Świętemu. Same tylko kołczany na strzały rubinami i szafirami wysadzane warte są kilka tysięcy czerwonych złotych. Janczarów ja rachuję, prócz Tatarów, na trzykroć sto tysięcy.”

- Kto jest autorem tego listu?
- O jakim wydarzeniu opowiada autor?
  - W którym roku wydarzenie to miało miejsce?
- Komu autor listu przypisuje zwycięstwo?
- Jaki tytuł nosił przeciwnik autora, głównodowodzący wojsk?
- Co dostało się w ręce zwycięzców?
- Co stało się z chorągwią mahometańską?
- Jaka jednostka walutowa obowiązywała w tym czasie w kraju autora?
- Podaj datę i miejsce zakończenia wojen z przeciwnikiem, o którym mowa w liście.

6. Czym był potop szwedzki dla Polski? Wśród jego konsekwencji wymieniono jedną odpowiedź fałszywą - zaznacz literę, która ją oznacza:

- Polska straciła większą część Inflant
- Jan Kazimierz musiał się zrzec pretensji do tronu szwedzkiego
- Nastąpiło ogromne zniszczenie ziem polskich
- Mimo zniszczeń nastąpił szybki rozwój gospodarczy Polski.

7. Na mapie zaznacz nazwy miejscowości, z którymi związane są różne wydarzenia:

- a) Podaj nazwę miejscowości i zaznacz na mapie, w której nastąpiło podpisanie upokarzającego dla Polski traktatu i konieczności płacenia haraczu; podaj rok, w którym został podpisany .....
- b) Podaj i zaznacz na mapie miejscowość - stolicę państwa, którą Polacy dwukrotnie zdobyli i dwukrotnie zostali z niej wypędzeni, podaj lata w których miały miejsce te wydarzenia .....
- c) Podaj i zaznacz na mapie nazwę miejscowości, w której król polski rozpoczął budowę portu wojennego; podaj imię tego władcy .....
- d) Podaj i zaznacz na mapie nazwę miejscowości w której doszło do buntu Kozaków przeciw Rzeczypospolitej; podaj rok, w którym rozpoczął się bunt oraz imię jego przywódcy .....
- e) Podaj i zaznacz na mapie miejscowości w których doszło do bitew w czasie powstania Kozaków .....
- f) Podaj i zaznacz na mapie miejscowość w której nastąpiło poddanie się bez walki wojsk pospolitego ruszenia; podaj rok tego wydarzenia .....
- g) Podaj i zaznacz na mapie nazwę miejscowości w której miała miejsce obrona klasztoru; podaj rok, w którym miało miejsce to wydarzenie oraz tytuł i autora powieści który je uwiecznił .....

8. Zakreszuj liniami ukośnymi na mapie lenno, nad którym zwierzchnictwo utraciła Rzeczpospolita w XVIIw. Podaj rok i okoliczności, w których to nastąpiło.

9. Jakie były konsekwencje wojen Rzeczypospolitej w XVII wieku?

a) polityczne

.....
.....

b) gospodarcze

.....
.....

c) społeczne

.....
.....

d) kulturowe

.....
.....

TABULA REGNI POLONIAE DUCATUS LITHUANIAE &c.

La Pologne Dressée sur ce qui en a esté Starovolsk, Beauplan, Hartnack et autres Auteurs. Map of Poland, made by Guillaume Delisle
Scale about 1:2 600 000, published in Amsterdam by J. Covens et C. Mortier in 1736.

From the collection of the Central Military Library.
Copy by the Surveyor's Office of Mazovia Voivodeship.

Opracowały: Ewa Marciszewska
Elżbieta Kaczmarczyk